

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

61.

Neprijetnosti ob vožnji v Ameriko.

(Dalje.)

Prepričala sem se, da izseljence povsodi nalašč zadržujejo, da jih tem dalje odirajo. Potrebovali smo celih deset dni, preden smo prišli skozi Francozko do morja in sedli na brod, a nazaj gredé, se vé da v vse drugačnih razmerah, bilo mi je dovolj za isto pot samo 23 ur. Naj omenim še tega, kar vem iz lastne skušnje. Nemške izseljence, kakor tudi irske, in to vse brez izjeme, smatrajo za izvržek človeštva. Premnogi so krivi sami, da se tako postopa z njimi, ali žalostno je, grozno žalostno, da se brezozirno ravna tudi z onimi, ki kaj držé do časti in poštenja. Pripovedovali so mi nekateri potniki, da so jih v Parizu in v Havre-u zvalili v prave tolovajske brloge, padli po njih in jim pobrali skoro ves denar, kar so ga imeli pri sebi; sreča, da so saj zdravo kožo odnesli. Nek Virtemberžan je imel seboj velik zavitek raznih dražih vzorcev, katere so mu izročile čislane virtemberške firme. Pa gledi, na mitnici strasburški so mu pridržali vse z izgovorom, da jih gotovo prejme, kedar dojde v Havre, ali ni jih prejel.

Marsikdo meni, da sinje morje, pa nevarnosti, ki grozé potniku na morju noč in dan, da to pretresa tudi najsurevejšega in lahkomiselnejšega človeka, ali temu ni tako. Jaz sem opazovala vseh 37 dni na morju tako topost, neobčutljivost in lahkomiselnost na izseljencih in drugih potnikih, da skoro ni verjeti. Ali so ti ljudje kristjani, dejala sem sama sebi več potov? Od kodi so? Največ s krajev, ki se odlikujejo po omiki in čudorednosti. Pa gledi, kakor hitro so odpluli, potrgali so s sebe krinko uglajenosti in omike ter se plelevili v bogokletnike, nesramnike in surovce.

Naš stari kapitan se ni veliko brigal za pasažirje, in redkokedaj smo ga videli, vse delo in vso skrb je prepustil prvemu krmarju, ki je dobro vozil, ali je bil popolnoma razuzdan človek. Bog ne daj, da bi se hvalila ali ponašala kot moralna junakinja. Da se ognem temu očitaju, raje zamolčim vse, kar sem prestala od tega pasjeglavca, ki mi je zagrozil tudi to, da me bode dal v klet zapreti, ali v vodo vreči, ako ne bodem pri njem v kajiti stanovala. Tudi mi ni pustil po več dni dati ne vode ne hrane, samo da bi me omečil. Kdo vé, kaj bi se bilo godilo, da se ni star častit gospod W. Fitzhugh, virginsk veleposestnik, potegnil za-me. Ta gospod je z bolešno svojo unuko prepotoval malone vso Evropo, in sedaj ga je sam Bog poslal meni za angela in rešitelja. Fitzhugh je bil prijatelj kapitanov, in je stanoval v prvi kajiti. Ta gospod tedaj je videl, kako krmar postopa z menoj. Nekega dne stopi ves razjarjen k krmarju, ter izjavi po angleški, in to tako ostro in določno, kakor znajo edino le pristni Amerikanci, da hoče od slej za naprej sleharno razžaljenje, ki se mi še zgodi, sprejeti prav tako, kot da se je njemu samemu učinilo. Od slej sem imela mir pred grdinom.

Premnogi učeni in spretni potniki so uže popisovali sinje morje, velike ribe, ki nevihto napovedujejo, gorostasne valove, veselje in pozdravljanje, kedar se broda srečata, morsko svetlikanje, kakor krasno in čarobno solnce vzhaja in zahaja, in še marsikaj družega, kar se vidi in pripetuje na morju, toraj hočem jaz opustiti to; tudi nisem niti dovolj učena niti dovolj spretna za tako popisovanje. Samo eno naj zinem. Večina ljudi, ki se vozijo po morju, zanima se kruto malo za čarobne lepote ali grozna besnila, ki jih morje pokazuje, vsaj jaz sem se vozila s takimi.

Od takrat do danes je preteklo uže več let, ali nikari ne mislite, da so evropske vlade kaj poskrbele o tem, da bi se konec naredil malopridnosti brezvestnih špekulantov. Evropske vlade imajo drugega posla preveč. Če bi se ukvarjale z ubogimi, od vsega sveta zapuščenimi izseljenci, kdo neki bi potem preganjal ali zapiral politiške prestopnike. Zato se dandanes godi še skoro prav tako, kakor pred petdesetimi leti, četudi malo bolj skrivaj. Uboge, neizkušene izseljence zapeljujejo in odirajo do belih kosti, in vse je prav. Če se pa kje kakemu Judu kaj žalega zgodi, tisti hip navstane krik po vsem evropskem časopisju, in popreje ni miru, dokler sama visoka diplomacija pritožbo vzame v pretres. Skoro je tako, kakor bi ves krščanski svet in njega vlade ne imele nujnejšega posla in druge naloge, kakor skrbeti za blaginjo judovstva, vse drugo pa naj bode, kakor hoče.

Podučne stvari.

Pri sosedu.

(Dalje.)

France je uže ves nemiren in ne more več strpeti. Uže vidim, pravi, in popolno sem prepričan, da sta te oni gosposki človek iz mesta in pa domači učitelj vsega zbegala. Prvi zmešal ti je možgane v tem, o čemur se je ravno govorilo; drugi vsiljuje nam pa svojo neumno sadjerejo. Živina naj bi se skoz celo leto v hlevih krmila, a ob cestah in poljskih potih naj bi pa sadno drevje sadili! — Z drevjem na polju in njivam našim se seno napravljamo? Prava bedarija je to! Nikdar in nikoli iz vsega tega nič ne bode. Imam na vrtu še par starih jablan; dokler živim, bodo se uže izdržala, več me pa tako ne briga. Posadil jih je še moj stari oče. Ako z mano vred pogineta, nič ne dé; po smrti jih tako več ne potrebujem. Ako bode pa naslednikom sadje dišalo, sadé naj sami rodno drevje; meni bi trud tak prav nobenega dobička več ne donašal; po čemu bi toraj prazno tlako delal? Bolje storim, da na stare dni malo bolj počivam, nego da bi se z rečmi mučil, katere bi za-me brez koristi ostale.

Ivan: Kako čudno zopet govoriš, dragi France moj! Ako bi bil vsakdo tvojih misli, ne imeli bi dandanašnji na naših zemljiščih prav nobenega sadnega drevesa. Sadno drevje, katero bil je tvoj stari oče posadil, donašalo je tvojemu očetu in donaša še sedaj tebi korist.